

INTERPELLATION TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2026-04-07
Besvaras senast
2026-04-24

Till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

2025/26:429 Skyddet för yttrandefriheten i förhållande till proposition 2025/26:133

Sverige har en stolt och i många avseenden unik tradition av att värna det fria ordet. Redan 1766 fick vi världens första grundlagsskyddade tryckfrihet. Tillsammans med yttrande-, mötes- och demonstrationsfriheten utgör detta själva fundamentet för vår demokrati.

Denna frihet prövas inte när åsikter är bekväma eller okontroversiella. Den prövas när människor uttrycker sådant som provocerar, upprör och väcker starka reaktioner. Just därför måste vi vara särskilt försiktiga med varje lagstiftningsåtgärd som riskerar att direkt eller indirekt begränsa dessa friheter.

Den 24 februari 2026 ställde jag en skriftlig fråga till justitieminister Gunnar Strömmer (M) med anledning av regeringens proposition 2025/26:133 *Stärkt säkerhet vid allmänna sammankomster och offentliga tillställningar*.

Bakgrunden var tydlig: efter koranbränningarna och de kraftiga internationella reaktionerna, inklusive påtryckningar från auktoritära stater, tillsatte regeringen sommaren 2023 en utredning om att inskränka demonstrationsfriheten med hänvisning till Sveriges säkerhet. Det var, och är, en principiellt farlig utveckling.

Jag frågade därför ministern om han kunde garantera att förslagen i regeringens proposition 2025/26:133 inte innebär att Polismyndigheten i praktiken ges möjlighet att neka tillstånd till exempelvis koranbränningar eller liknande opinionsyttringar samt om rätten att demonstrera på en plats där budskapet faktiskt når fram kan säkerställas.

Det svar jag fick den 4 mars var, tyvärr, inte tillfredsställande. Det var i stora delar en upprepning av propositionens innehåll, men utan att tydligt adressera kärnan i frågan:

Kommer dessa förslag att leda till att obekväma åsikter i praktiken kan flyttas bort, begränsas eller stoppas med hänvisning till säkerhetsskäl?

Propositionen innehåller två centrala delar:

För det första föreslås ett uttryckligt lagstöd för Polismyndigheten att ändra tid

och plats för en allmän sammankomst.

För det andra föreslås att sammankomster ska kunna ställas in med hänvisning till säkerheten för människors liv eller hälsa.

På papperet kan detta framstå som rimliga förtydliganden. Men i praktiken riskerar det att innebära något helt annat.

Demonstrationsfriheten handlar inte bara om rätten att yttra sig utan om rätten att göra det där det faktiskt spelar roll. Om staten kan hänvisa en demonstration till en plats där ingen ser eller hör den, då har vi i praktiken urholkat demonstrationsfriheten.

Vidare är formuleringen "säkerheten för människors liv eller hälsa" mycket bred. Den saknar tydlig avgränsning och öppnar för långtgående tolkningar.

Detta riskerar att skapa det som ofta kallas våldsverkarnas veto; att hot om våld blir ett effektivt verktyg för att stoppa vissa åsikter från att uttryckas.

Vi har redan sett hur hot, upplopp och internationella reaktioner använts som argument för att begränsa yttrandefriheten. Om lagstiftningen nu utformas så att sådana hot får faktisk rättslig betydelse, då institutionaliserar vi detta problem.

Det räcker inte att säga att det krävs "tungt vägande skäl". Frågan är hur dessa skäl kommer att tolkas i praktiken, av Polismyndigheten, under press, i skarpa situationer.

Lagstiftning som rör grundläggande fri- och rättigheter måste vara glasklar. Den får inte lämna utrymme för godtycke eller förskjutningar som över tid riskerar att bli norm.

Sverige ska inte vara ett land där den som hotar mest får bestämma mest. Vi ska vara ett land där friheten står fast, även när det blåser.

Mot denna bakgrund vill jag därför återigen ställa följande frågor till justitieminister Gunnar Strömmer:

1. Kan ministern garantera att förslagen i proposition 2025/26:133 inte kommer innebära att Polismyndigheten får befogenhet att neka tillstånd till koranbrännningar eller andra kontroversiella opinionsyttringar med hänvisning till säkerhetsrisker?
2. Avser ministern att följa upp förslagen i propositionen för att säkerställa att rätten att demonstrera på en plats där budskapet faktiskt når fram inte undergrävs genom beslut om att flytta sammankomster?
3. Avser ministern att vidta några åtgärder om det visar sig att hot och våldsamma reaktioner, från inhemska eller utländska aktörer, avgör vilka demonstrationer som kan genomföras?

.....

Rashid Farivar (SD)

Överlämnas enligt uppdrag

Rebecca Heinemann